

5. Sociální zabezpečení

Důchodci, důchody

Celkový počet příjemců důchodů se v Kraji Vysočina mezi roky 2010 a 2018 zvýšil o více než čtyři tisíce. Většinu tohoto přírůstku činili muži, kterých přibýlo 6,5 %, nárůst počtu příjemkyň důchodů byl podstatně mírnější (0,4 %).

Tab 5.1 Příjemci důchodů podle pohlaví a okresů v prosinci 2018

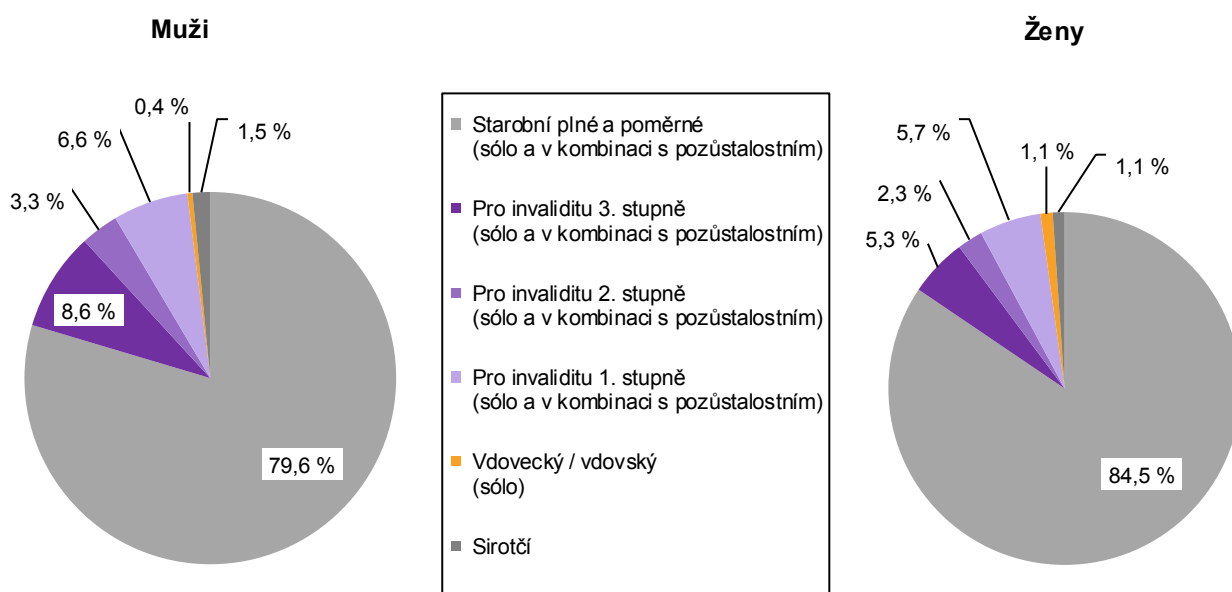
Pramen: Česká správa sociálního zabezpečení

Kraj, okresy	Příjemci celkem	Druh důchodu						
		starobní sólo	invalidní pro invaliditu třetího stupně ¹⁾	invalidní pro invaliditu druhého stupně ¹⁾	invalidní pro invaliditu prvního stupně ¹⁾	vdovský/ vdovecký sólo	vdovský/ vdovecký kombin.	sirotčí
Muži								
Kraj Vysočina	61 826	44 617	5 198	2 053	4 106	263	4 758	831
Havlíčkův Brod	11 894	8 363	1 268	464	685	41	916	157
Jihlava	12 376	9 273	896	293	717	51	970	176
Pelhřimov	9 149	6 523	797	364	570	33	746	116
Třebíč	12 937	9 717	904	335	728	76	1 003	174
Žďár nad Sázavou	15 470	10 741	1 333	597	1 406	62	1 123	208
Ženy								
Kraj Vysočina	86 060	46 801	3 839	1 870	4 577	930	27 184	859
Havlíčkův Brod	16 444	8 671	959	506	826	150	5 174	158
Jihlava	18 168	10 216	752	326	960	190	5 536	188
Pelhřimov	12 545	6 693	470	301	644	138	4 177	122
Třebíč	18 295	10 365	636	275	805	209	5 838	167
Žďár nad Sázavou	20 608	10 856	1 022	462	1 342	243	6 459	224

¹⁾ bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým

Graf 5.1 Příjemci důchodů podle pohlaví a druhu pobíraného důchodu v Kraji Vysočina v prosinci 2018

Pramen: ČSSZ

Pozn.: pozůstalostní důchod představuje důchod vdovský nebo vdovecký.

Vývoj celkového počtu příjemců důchodů zásadně ovlivňují starobní důchodci, kteří na Vysočině tvoří přes šedesát procent všech důchodců. Počet příjemců starobních důchodů (včetně souběhu s vdovským/vdoveckým důchodem) se v Kraji Vysočina v posledních letech neustále zvyšoval, zejména u mužů, kterých bylo v roce 2018 o 13,1 % více než v roce 2010, v případě žen činil tento rozdíl pouze 3,0 %.

U žen je druhým nejpočetnějším druhem důchodu důchod vdovský (sólo i kombinovaný), který se v roce 2018 na Vysočině na celkovém počtu příjemkyň podílel více než 32 %. Třetím nejčetnějším důchodem jsou u žen tři stupně invalidních důchodů (na Vysočině bezmála dvanáct procent všech důchodů).

U mužů na Vysočině druhé místo zaujímají invalidní důchody (více než 18 % z celkového počtu důchodců), vdovecké důchody zaujímají až třetí pořadí. Počet příjemců sirotčích důchodů je u obou pohlaví nevelký, v roce přes osm set chlapců i dívek.

Tab 5.2 Průměrná měsíční výše sólo důchodů podle pohlaví a okresů v prosinci 2018

Pramen: Česká správa sociálního zabezpečení

v Kč

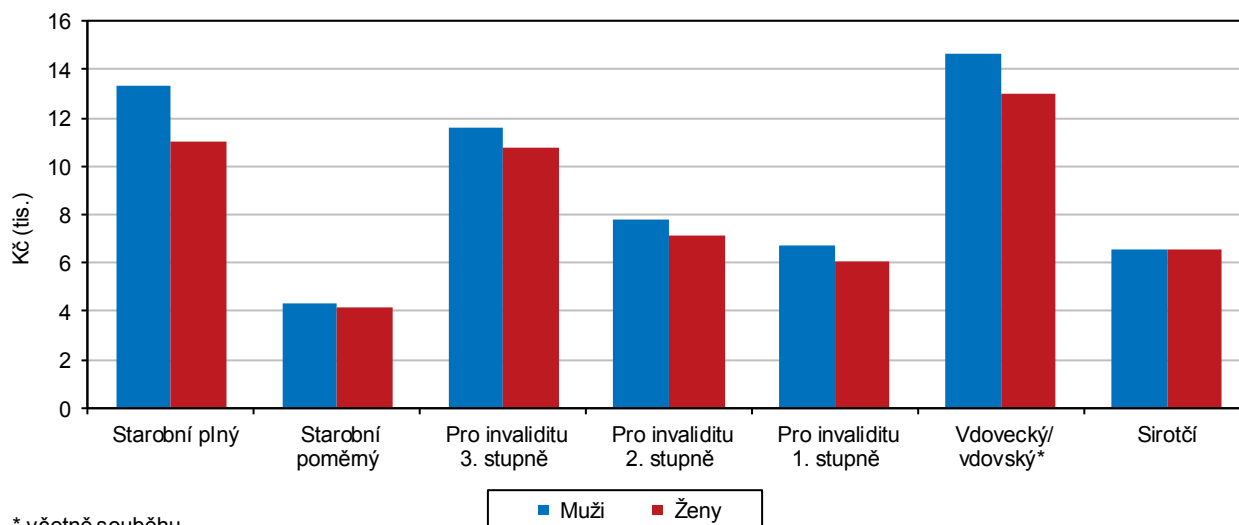
Kraj, okresy	Druh důchodu							
	starobní plný ¹⁾	starobní poměrný ^{1,2)}	invalidní pro invaliditu třetího stupně ¹⁾	invalidní pro invaliditu druhého stupně ¹⁾	invalidní pro invaliditu prvního stupně ¹⁾	vdovský/vdovecký sólo	vdovský/vdovecký kombin.	sirotčí
Muži								
Kraj Vysočina	13 351	4 290	11 564	7 761	6 682	7 200	14 655	6 535
Havlíčkův Brod	13 359	4 154	11 680	7 822	6 612	7 255	14 615	6 442
Jihlava	13 249	3 772	11 450	7 542	6 624	7 268	14 580	6 627
Pelhřimov	13 320	4 297	11 140	7 776	6 540	7 137	14 625	6 338
Třebíč	13 036	4 753	11 320	7 590	6 456	7 071	14 420	6 474
Žďár nad Sázavou	13 736	4 775	11 951	7 909	6 919	7 300	14 981	6 690
Ženy								
Kraj Vysočina	11 034	4 176	10 751	7 117	6 082	7 929	12 957	6 553
Havlíčkův Brod	11 190	4 298	10 850	7 193	6 054	7 640	13 017	6 383
Jihlava	11 025	3 928	10 965	7 158	6 151	7 937	12 922	6 770
Pelhřimov	11 279	4 401	10 795	7 152	6 120	7 883	13 069	6 415
Třebíč	10 664	3 973	10 318	6 832	5 860	7 867	12 773	6 349
Žďár nad Sázavou	11 121	4 338	10 749	7 152	6 166	8 182	13 033	6 718

¹⁾ bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým

²⁾ po dosažení určené kratší doby pojištění

Graf 5.2 Průměrné důchody podle pohlaví a druhu důchodu v Kraji Vysočina v prosinci 2018

Pramen: ČSSZ

* včetně souběhu

Velmi výrazně v Kraji Vysočina vzrostl počet osob pobírajících předčasný důchod, není divu, že za situace, kdy je pro nezaměstnané vyššího věku často téměř nemožné najít novou práci, řeší mnozí z nich svou situaci předčasným odchodem do důchodu. V roce 2018 bylo na Vysočině 40 620 příjemců předčasného starobního důchodu. Mezi nimi převažovaly ženy (55,7 %), jejich počet však v kraji stoupal o něco pomaleji než množství mužských příjemců předčasných důchodů, kterých oproti roku 2010 přibýlo 46,4 % (u žen činil přírůstek 42,9 %).

Tab 5.3 Příjemci předčasných starobních důchodů v Kraji Vysočina podle pohlaví

Pramen: Česká správa sociálního zabezpečení

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
	Muži								
Příjemci starobních důchodů¹⁾	43 574	45 732	45 826	45 937	46 484	47 168	48 015	48 644	49 274
z toho předčasných starobních důchodů	12 279	14 356	14 972	15 460	16 059	16 607	17 058	17 560	17 978
v %	28,2	31,4	32,7	33,7	34,5	35,2	35,5	36,1	36,5
	Ženy								
Příjemci starobních důchodů¹⁾	71 270	73 202	72 758	72 456	72 840	73 293	73 453	73 479	73 511
z toho předčasných starobních důchodů	15 842	17 905	18 580	19 223	20 118	20 895	21 552	22 169	22 642
v %	22,2	24,5	25,5	26,5	27,6	28,5	29,3	30,2	30,8

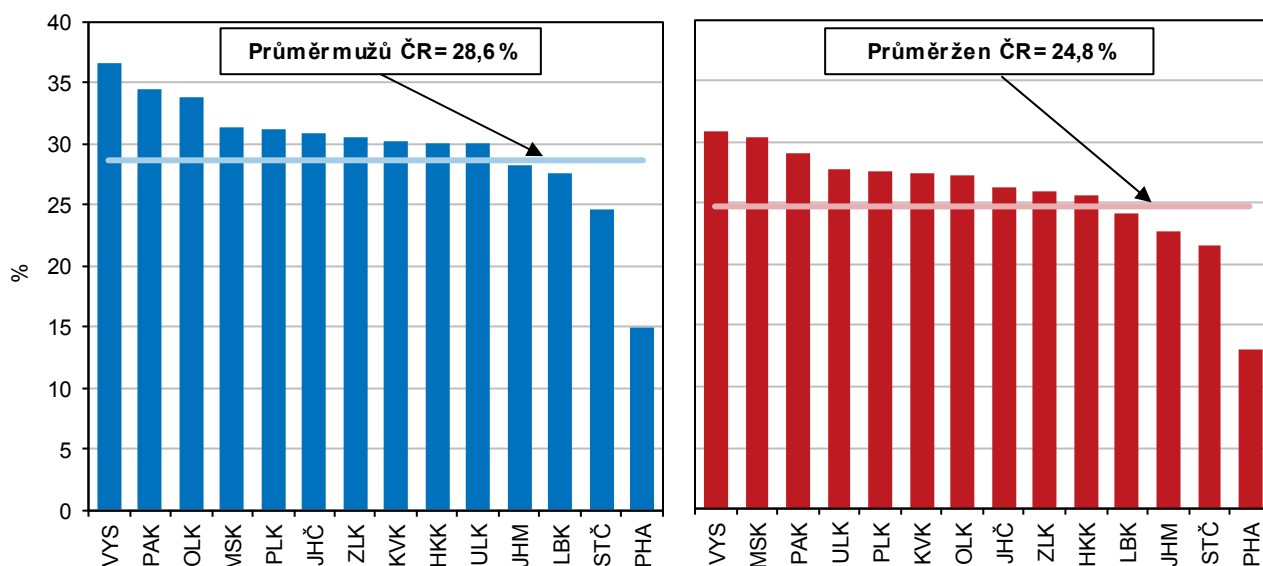
¹⁾ plných nebo poměrných, včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým důchodem

V roce 2018 se na Vysočině předčasné důchody podílely na celkovém počtu vyplácených starobních důchodů u mužů 36,5 %, u žen 30,8 %. Ve srovnání s rokem 2010 je to u mužů o 8,3 procentního bodu více, u žen činil rozdíl 8,6 bodu.

Podíl předčasných důchodů na Vysočině u obou pohlaví výrazně převyšuje celorepublikovou hodnotu – u mužů o 7,9 procentního bodu, u žen o 6,0 bodů – a v mezikrajském srovnání je ze všech regionů České republiky nejvyšší.

Graf 5.3 Podíl příjemců předčasného starobního důchodu (na příjemcích starobních důchodů) podle pohlaví a krajů v prosinci 2018

Pramen: ČSSZ

Průměrná měsíční výše starobního důchodu (sólo) vzrostla na Vysočině mezi roky 2010 a 2018 u obou pohlaví více než o pětinu na 13 351 Kč u mužů a 11 034 Kč u žen. U mužů činil přírůstek 2 520 korun, u žen 2 055 korun. V roce 2018 byl na Vysočině průměrný starobní důchod mužů o 2 317 Kč vyšší než důchod žen.

Starobní důchod na Vysočině v roce 2018 zaostával za celorepublikovou hodnotou o 352 Kč u mužů a o 262 Kč u žen. V regionálním srovnání byla průměrná výše starobního důchodu mužů na Vysočině ze čtrnácti krajů České republiky třetí nejnižší, průměrný starobní důchod žen byl čtvrtý nejnižší.

Ve výši starobních důchodů existují i značné vnitrokrajské rozdíly, poněkud hlubší u mužů než u žen. Průměrná výše starobních důchodů byla v roce 2018 v Kraji Vysočina u obou pohlaví nejvyšší v okrese Žďár nad Sázavou, nejnižší v okrese Třebíč. Rozdíl mezi průměrným starobním důchodem na Žďársku a Třebíčsku činil rovných sedm set korun, u žen byl rozdíl o něco mírnější (457 korun). Podobné rozdíly existují i u ostatních druhů důchodů.

Průměrná měsíční výše starobního důchodu (bez souběhu s vdovským/vdoveckým důchodem) vzrostla mezi roky 2010 a 2018 v jednotlivých okresech Vysočiny u mužů o 22,6 % (okres Jihlava) až 23,4 % (okres Pelhřimov) a u žen o 21,4 % (okres Třebíč) až 23,5 % (okresy Jihlava a Žďár nad Sázavou). U starobního důchodu včetně souběhu činilo rozpětí přírůstku u mužů 21,9 % (Žďár nad Sázavou) až 23,1 % (Pelhřimov) a u žen 19,0 % (Třebíč) až 20,6 % (Pelhřimov).

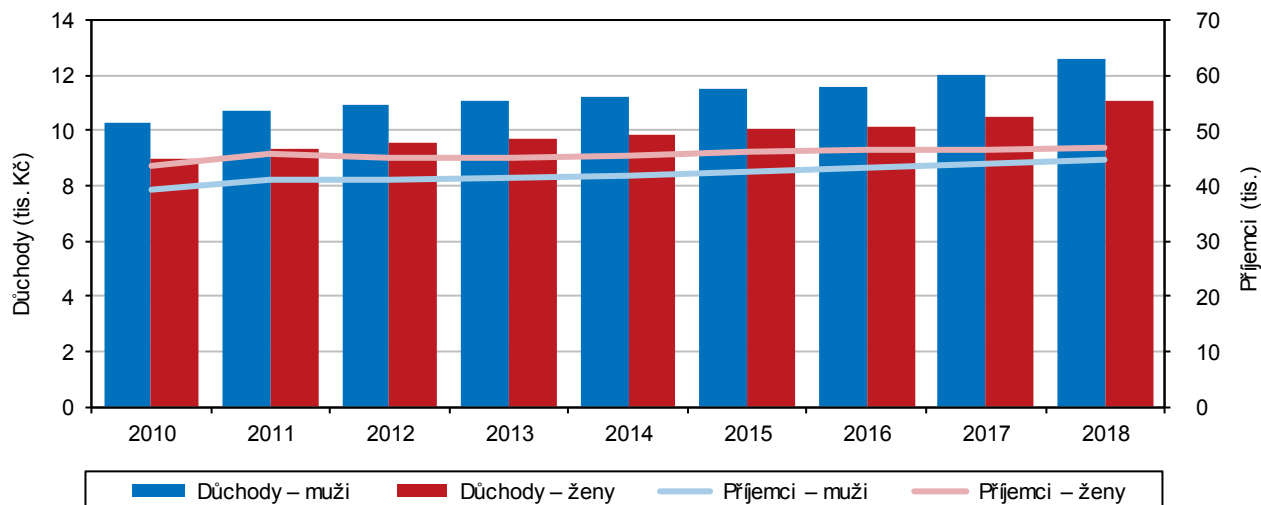
Tab 5.4 Průměrná měsíční výše starobních důchodů podle pohlaví a okresů

Pramen: Česká správa sociálního zabezpečení v Kč

Kraj, okresy	Muži					Ženy				
	2010	2012	2014	2016	2018	2010	2012	2014	2016	2018
	bez souběhu s vdoveckým					bez souběhu s vdovským				
Kraj Vysočina	10 831	11 547	11 881	12 311	13 351	8 979	9 554	9 812	10 160	11 034
Havlíčkův Brod	10 843	11 549	11 888	12 316	13 359	9 104	9 688	9 946	10 309	11 190
Jihlava	10 261	10 892	11 172	11 567	12 579	8 929	9 514	9 785	10 141	11 025
Pelhřimov	10 798	11 517	11 854	12 283	13 320	9 137	9 745	10 012	10 380	11 279
Třebíč	10 580	11 265	11 591	11 994	13 036	8 787	9 298	9 520	9 843	10 664
Žďár nad Sázavou	11 140	11 906	12 245	12 696	13 736	9 008	9 608	9 887	10 224	11 121
	v souběhu s vdoveckým					v souběhu s vdovským				
Kraj Vysočina	11 994	12 771	13 142	13 571	14 674	10 821	11 475	11 732	12 066	12 974
Havlíčkův Brod	11 963	12 753	13 126	13 526	14 644	10 810	11 473	11 745	12 086	13 026
Jihlava	11 901	12 677	12 991	13 468	14 569	10 832	11 471	11 707	12 036	12 937
Pelhřimov	11 921	12 725	13 060	13 492	14 674	10 856	11 522	11 811	12 159	13 092
Třebíč	11 819	12 583	13 027	13 435	14 419	10 751	11 389	11 631	11 938	12 795
Žďár nad Sázavou	12 315	13 062	13 437	13 869	15 017	10 865	11 528	11 785	12 131	13 049

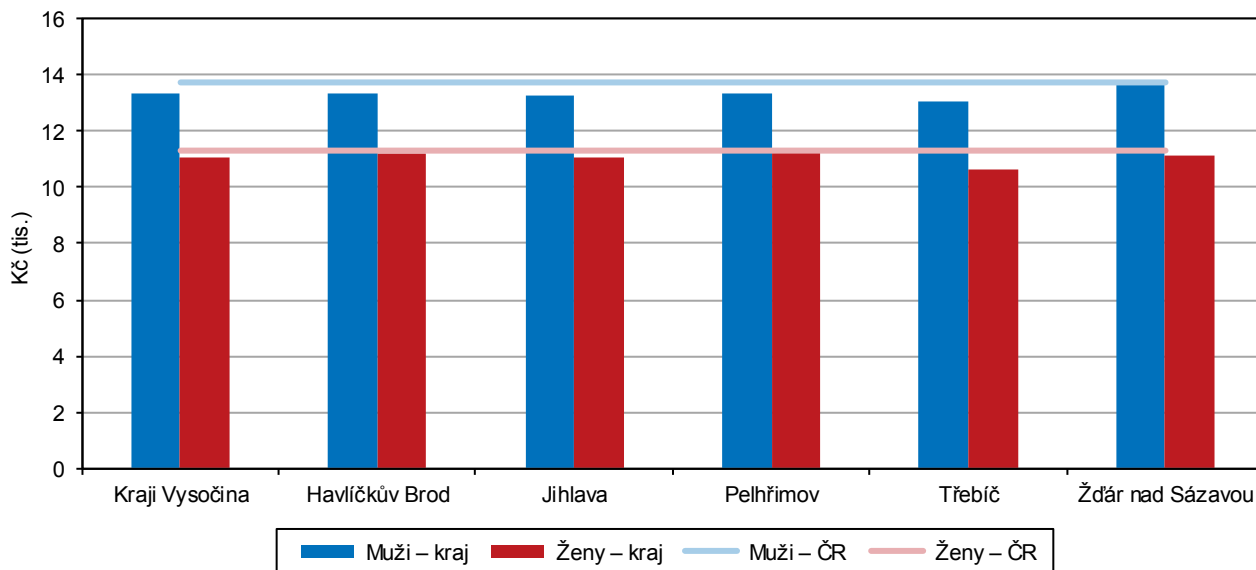
Graf 5.4 Počet příjemců a průměrná výše starobního důchodu sólo podle pohlaví v Kraji Vysočina (stav v prosinci)

Pramen: ČSSZ

Graf 5.5 Průměrná měsíční výše starobních důchodů plných sólo podle pohlaví a okresů Kraje Vysočina v prosinci 2018

Pramen: ČSSZ

Držitelé průkazů zdravotně postižených

Počet držitelů průkazů osob se zdravotním postižením se v Kraji Vysočina v posledních letech zvyšoval. V prosinci 2018 bylo držitelem průkazu TP (těžké postižení) 548 mužů a 581 žen, což bylo ve srovnání s rokem 2016 u mužů téměř o 45 % více, u žen činil nárůst více než 60 %. Nejrozšířenějším typem průkazu byl na Vysočině průkaz ZTP (zvláště těžké postižení), jehož držitelem bylo v prosinci 2018 v kraji 6 437 mužů a 7 004 žen, ve srovnání s rokem 2016 se zvýšení u obou pohlaví pohybovalo mezi 7 a 8 procenty. Držitelem průkazu ZTP-P (zvláště těžké postižení s průvodcem) bylo v posledním měsíci roku 2018 na Vysočině 2 385 mužů a 1 957 žen. U mužů činil nárůst ve srovnání s prosincem 2016 pět a půl procenta, u žen přes čtyři procenta.

Držitelé průkazů TP a ZTP u mužů i žen pocházejí nejčastěji z vyšších věkových skupin, Průkazy ZTP-P jsou u obou pohlaví rozloženy více méně rovnoměrně u držitelů mladších, středního i vyššího věku.

Držitelé průkazů osob se zdravotním postižením podle pohlaví, typu průkazu a krajů v prosinci 2018

